

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL TEISĖKŪROS POVEIKIO APLINKAI IR KLIMATO KAITAI (*EX ANTE*) VERTINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2024 m. vasario 27 d. Nr. D1-57
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. sausio 17 d. nutarimo Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ 3 punktu, įgyvendindamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 169.2 papunktį:

1. T v i r t i n u Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (*ex ante*) vertinimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. Pavedu Aplinkos apsaugos agentūrai (toliau – Agentūra):

2.1. iki 2024 m. kovo 1 d. parengti ir institucijos vadovo įsakymu patvirtinti teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai kiekybinio (*ex ante*) vertinimo (toliau – poveikio kiekybinis vertinimas) metodines rekomendacijas (toliau – metodinės rekomendacijos) šioms aplinkos ir klimato kaitos sritims:

2.1.1. klimato kaitos švelninimas – atliekų, pramonės, transporto, žemės ūkio sektoriai;

2.1.2. aplinkos oro būklė;

2.2. iki 2024 m. spalio 31 d. Aplinkos ministerijai pasiūlyti poveikio kiekybinio vertinimo rodiklius ir jų ribines reikšmes, iki 2024 m. gruodžio 31 d. parengti ir institucijos vadovo įsakymu patvirtinti metodines rekomendacijas šioms aplinkos ir klimato kaitos sritims:

2.2.1. klimato kaitos švelninimas – energetikos sektorius;

2.2.2. vandenų būklė;

2.2.3. išteklių naudojimo efektyvumas;

2.3. kiekvienais kalendoriniais metais peržiūrėti ir, jei reikia, atnaujinti metodines rekomendacijas.

2.4. Agentūros interneto svetainėje skelbti savo ir šio įsakymo 3.1 papunktyje išvardytų institucijų parengtas ir jų vadovų įsakymais patvirtintas metodines rekomendacijas, konsultuoti metodinių rekomendacijų taikymo klausimais.

3. Pavedu Valstybinei miškų tarnybai, Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos:

3.1. pagal kompetenciją iki 2024 m. spalio 31 d. Aplinkos ministerijai pasiūlyti poveikio kiekybinio vertinimo rodiklius ir jų ribines reikšmes, iki 2024 m. gruodžio 31 d., vadovaujantis 2.1 papunktyje nurodytų Agentūros parengtų metodinių rekomendacijų principais, parengti ir institucijų vadovų įsakymais patvirtinti metodines rekomendacijas šioms aplinkos ir klimato kaitos sritims:

- 3.1.1. gamtos ištekliai – miškai;
- 3.1.2. gamtos ištekliai – žemės gelmės;
- 3.1.3. kraštovaizdis ir biologinė įvairovė;
- 3.2. kiekvienais kalendoriniais metais peržiūrėti ir, jei reikia, atnaujinti metodines rekomendacijas.
- 4. Nustatau, kad šis įsakymas, išskyrus 2.1 papunktį, įsigalioja 2024 m. kovo 1 d.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

TEISĖKŪROS POVEIKIO APLINKAI IR KLIMATO KAITAI (EX ANTE) VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (*ex ante*) vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (*ex ante*) vertinimo (toliau – poveikio vertinimas) tvarką.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikoje (toliau - Metodika), patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

3. Tvarkos aprašo reikalavimai taikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ 2–3 punktuose nurodytoms institucijoms (toliau – poveikio vertinimą atliekantys subjektai). Aplinkos apsaugos agentūra, Valstybinė miškų tarnyba, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją užtikrina šiame apraše joms nustatytų funkcijų vykdymą.

II SKYRIUS POVEIKIO VERTINIMO SRITYS

4. Poveikio vertinimo sritys išvardytos Metodikos 9.7 papunktyje:

- 4.1. klimato kaitos švelninimas;
- 4.2. prisitaikymas prie klimato kaitos;
- 4.3. aplinkos oro būklė;
- 4.4. vandenių būklė;
- 4.5. gamtos ištekliai;
- 4.6. kraštovaizdis ir biologinė įvairovė;
- 4.7. teritorijų naudojimas;
- 4.8. išteklių naudojimo efektyvumas.

III SKYRIUS TEISĖKŪROS POVEIKIO APLINKAI IR KLIMATO KAITAI KOKYBINIS (EX ANTE) VERTINIMAS

5. Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai kokybinis (*ex ante*) vertinimas (toliau – poveikio kokybinis vertinimas) – metodas, kai poveikis ir pasekmės aplinkai ir klimato kaitai analizuojamos aprašant, pavaizduojant grafiniais vaizdais, pateikiant ekspertinius vertinimus, viešųjų konsultacijų rezultatus, Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizę ir kitomis aiškinimo ir pagrindimo priemonėmis.

6. Poveikio kokybinis vertinimas atliekamas visais atvejais, taikant Metodikos 16, 17¹ ir 35 punktų nuostatas, pagal šios metodikos 1 priedo VII skyriaus klausimus nustačius, kad planuojama teisėkūros iniciatyva gali daryti neigiamą ir (ar) teigiamą poveikį metodikos klausimyne išvardintoms sritims.

7. Poveikio kokybinį vertinimą atliekantys subjektai nustatę, kad planuojama teisėkūros iniciatyva darys neigiamą ir (ar) teigiamą poveikį metodikos klausimyne išvardintoms sritims, vertina

ir aprašo neigiamą ar (ir) teigiamą, tiesioginį ar (ir) netiesioginį, trumpalaikį ar (ir) ilgalaikį poveikį ir nurodo kuriame veiklos etape, kokia kiekybine ir kokybine apimtimi ir kokį laikotarpį planuojami sprendimai darys poveikį nustatytoms sritims.

8. Atliekant poveikio kokybinį vertinimą, remiantis patikimais duomenų šaltiniais, stebėjimais, viešųjų konsultacijų rezultatais, pareiškėjų skundais ar prašymais ir kt., aprašomos visos svarstytos alternatyvos ir argumentuotai, pateikiant įrodymus, esant galimybei ir atliktus skaičiavimus, pagrindžiama kodėl, siekiant nustatytų tikslų, pasirinkta alternatyva yra laikoma tinkamiausia.

IV SKYRIUS

TEISĖKŪROS POVEIKIO APLINKAI IR KLIMATO KAITAI KIEKYBINIS (*EX ANTE*) VERTINIMAS IR JO METODINĖS REKOMENDACIJOS

9. Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai kiekybinis (*ex ante*) vertinimas (toliau – poveikio kiekybinis vertinimas) – metodas, poveikiui ir pasekmėms aplinkai ir klimato kaitai suteikiantis skaitinę reikšmę, įskaitant aplinkos būklės ir klimato kaitos rodiklių pokyčio analizę, atliktą pagal Aplinkos apsaugos agentūros, Valstybinės miškų tarnybos, Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos parengtas ir patvirtintas poveikio kiekybinio vertinimo metodines rekomendacijas (toliau – metodinės rekomendacijos).

10. Poveikio kiekybinis vertinimas atliekamas kartu su poveikio kokybiniu vertinimu:

10.1. kai yra parengtos metodinės rekomendacijos Tvarkos aprašo 4.1, 4.3–4.6 ir 4.8 papunkčiuose išvardytoms sritims;

10.2. kai metodinės rekomendacijos neparengtos, bet turimi duomenys ir planuojamos teisėkūros iniciatyvos pobūdis leidžia tai atlikti.

11. Aplinkos būklės ir klimato kaitos rodiklių pokyčio analizė neatliekama, kai neparengtos metodinės rekomendacijos, teisėkūros iniciatyvos pobūdis neleidžia atlikti poveikio kiekybinio vertinimo Tvarkos aprašo 4 punkte išvardytoms sritimis ir (ar) poveikį tikslingiau išreikšti tik kokybiškai. Tokiais atvejais poveikio kokybinio vertinimo išvadose reikia nurodyti priežastis, kodėl neatliktas poveikio kiekybinis vertinimas.

12. Poveikio kiekybinio vertinimo metodinėmis rekomendacijomis vadovaujamosi atliekant prioritetinių ir kitų teisėkūros iniciatyvų poveikio vertinimą, kai jos apima Tvarkos aprašo 4.1, 4.3–4.6 ir 4.8 papunkčiuose išvardytas sritis.

13. Vadovaujantis Metodikos 17¹ papunkčio nuostatomis, pagal poveikio kiekybinio vertinimo metodines rekomendacijas nustatytos aplinkos būklės rodiklių pokyčio reikšmės gali būti naudojamos atskirai vertinant poveikį Tvarkos aprašo 4.1, 4.3–4.6 ir 4.8 papunkčiuose išvardytoms sritims ir (ar) atliekant prioritetinių ir kitų teisėkūros iniciatyvų sąnaudų ir naudos ar sąnaudų efektyvumo analizę (į sąnaudų ir naudos ar sąnaudų efektyvumo analizę įtraukiant aplinkos būklės rodiklių pokyčio reikšmes).

14. Poveikio kiekybinis vertinimas, kiek įmanoma, turi būti pagrįstas oficialiosios statistikos, valstybės informacinių išteklių (duomenų bazių, registrų, informacinių sistemų ir kt.), kitų informacinių išteklių duomenimis.

15. Poveikio kiekybinį vertinimą atliekantys subjektai informuoja Aplinkos apsaugos agentūrą, kai nustačiusi sisteminę klaidą ir (ar) trukdžius, negali pritaikyti poveikio kiekybinio vertinimo metodinių rekomendacijų planuojamų teisėkūros iniciatyvų kiekybiniam vertinimui atlikti. Atsižvelgiant į gautą informaciją, Agentūra turi imtis veiksmų, siekiant kaip įmanoma greičiau pašalinti klaidą ir (ar) trukdžius.

V SKYRIUS

REIŠKŠMINGAS NEIGIAMAS POVEIKIS APLINKAI IR KLIMATO KAITAI

16. Reiškingu neigiamu poveikiu laikoma, kai poveikio kiekybinio vertinimo metu, atliekant aplinkos būklės ir klimato kaitos rodiklių analizę, aplinkos būklės ir (ar) klimato kaitos rodikliai viršija Tvarkos aprašo priede nustatytas ribines vertes.

17. Atlikus poveikio kiekybinį vertinimą ir nustatčius reikšmingą neigiamą poveikį atitinkamai sričiai, rekomenduojama teisėkūros iniciatyvos atsisakyti ar tikslinti jos turinį, arba, vadovaujantis Metodikos 23.5 papunkčiu, teikti pasiūlymus dėl esamo teisinio reguliavimo tobulinimo ir (ar) kitų priemonių, kuriomis taikant švelninimo seką, būtų išvengta dėl teisėkūros iniciatyvos įgyvendinimo atsirasiančio reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir klimato kaitai, poveikis būtų sumažintas arba kompensuotas, šių pasiūlymų pagrindimą.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Rengiant prioritetines teisėkūros iniciatyvas, poveikio kokybinio ir kiekybinio vertinimo rezultatų išvados pateikiamos vadovaujantis Metodikos 23 punktu.

19. Rengiant kitas teisėkūros iniciatyvas, poveikio kokybinio ir kiekybinio vertinimo rezultatų išvados pateikiamos vadovaujantis Metodikos 36 punktu.

APLINKOS BŪKLĖS IR KLIMATO KAITOS RODIKLIAI IR JŲ RIBINĖS REIKŠMĖS

Sritis	Rodiklis	Matavimo vienetai	Rodiklio ribinė reikšmė
Klimato kaitos švelninimas	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos (ŠESD)	tūkst. t CO ₂ ekv. per metus	0
Aplinkos oro būklė	Kietosios dalelės KD _{2,5}	tūkst. t per metus	0,1
	Azoto oksidai (NO _x)		0,01
	Nemetaniniai lakieji organiniai junginiai (NMLOJ)		0,01
	Amoniakas (NH ₃)		0,01
	Sieros dioksidas (SO ₂)		0,1
